

Mazahua del Oriente

Traductor: Omar Eleuterio Monroy

Voz: Jessica Moreno

1.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjor'u ye te'e:

Ngekua dya ra ts'akú wuench'i in zak'u ma ne jomu tog'u ñe re pjorú in dyojui, dya gi porú ye jomú nu jango gi mimi ma dya b'úb'ú e tee k'o pärä ñ era xits'i jango gue ts'aa. Jñanra k'ú ye zaa dya moo ñe k'ú ye ñiji ñe in ngumú dya b'úb'ú k'ú a xedyi, nujoy nera mama k'ú dya ga joo. Ma gi jnatr'ak'ú nujoy ja pezi in ngumú pedye dabadiji, so'o ra ts'aa e wuench'i. dya gi jyombeñe k'ú ma gi okú ye zaa ñe ma ëjë na punkj'u dyeb'e kja k'ú ye jomú ra nrogú, nujoy so'o ra ts'aa ñe dya re unú nguentr'a. ma nujoy ra ka'a, dya gi teb'e ma daño jango re pjorú in zakú. Ma gi ne k'ú kjoko ra xits'i jango gue dyétr'é in ngumú jango dya ra mimi e wuench'i, jyod'ú ñe xipji ye tee yo pärä kja in jñiñi. Ngekua xi re pärä jyod'ú kja www.proteccioncivil.gob.mx ñe kja www.conapred.gob.mx.
“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

2.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjor'u ye te'e:

Ma gi mimi bextjo kja ne nrare, pärä nrexe ye jñaa yo mama kjo b'a ëjë bextjro o paa na jëë yo mama kjo ra ñeje na punkjú dyeb'e nu xiji jñangich'a (SIAT.CT): dya nra ra kjogú nge nu na (ganga)kjogu ts'ike (bezhe) ma na nojo (kaxtr'ú) ma mi na nojo (naraxa)ma na punkjú (mb'aja).
“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

3.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjor'u ye te'e:

Ma gi janrra k'ú b'a ëjë na punkjú dyeb'e kja in jñiñi, dyonú yo pjorú ye te'e pjeko re ts'aa ma ra xits'i ye ts'icha jñaa jango ne ñeje ne dyeb'e ne CIAT.CT ñe jyodú ye ngumú jango ra so'o re oxu ñe sidyi in dyojui; nujnú dya ra tsaji e wuench'i ñe ra dyakuji ñonú ñe nraxidyo. Ngechjo ts'ana yo skuama yo dya ja punkjú ka kja'a (skuama jango mama pe ma paa gi mimi, nu jango kuatr'ú in jmich'a, ñe skuma in juajma) ts'äträ jango dya ra mb'opjú ñe kja ne mape k'ú ra jyestk'ú re ñomú in dyee.
Ngekua xi re pärä jyod'ú ñe dyonú ye pjotee yo b'úb'ú kja in jñiñi.
“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

4.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjor'u ye te'e:

Ma nu in jñiñi s'oo k'ú ra ngob'ú ne NRAREJE jda gi tētrē jango b'úgú ne nreje! Dya gi nzhodú ñe dya gi wuantr'ú ye jñiji jango a ngob'ú ne nreje. Dya gi dak'ú jango kjogú ne nrareje. Ma so'o ma, dabadiji jango b'úb'ú ye ngumú jango re oxu.
Dya gi jyombeñe chúnú kjo ts'igue in skuama ts'äträ jango dya ra mb'opjú.
Dya gi äträ in ngumú jango dya na jënsë, o bextjro kja ne nrare, o nrareje o jango mi kjogú n enreje nank'ú so'o ra xotr'ú k'o ne dyebé.

5.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ma ra ÑOMÚ ne jomú dya ra pits'i ma b'obú jango dya ra nrogú yo so ra pjak'ú. ma in ngumú a jyaú o gi dyëtrë k'o nujoy dya ga mee ja kja'a e jñijomú, xichj'e o daño, pedye dabadiji, pe pedye na joo, nankú so's ra ngok'úts'i o in dyojui. Pärä, ñe jñanra jango ga kja'a in ngumú. Dya gi tr'útr'ú s'ibí o e jyoo ma dya b'e gi janra na joo k'u so ra pjunp'a nu sërë na punkjú. Chjetr'e ye tee yo pjurú jango gi mimi ngekua ra mboxk'ú ñ era xits'i jango gue nejeme in ngumú ma a kjogú un ñomú. "ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú"

6.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ma b'úb'ú da SÄTRÄ a mb'o kja in ngumú k'ú o ts'aa jango gi örú ne s'ib'i, ts'aa k'ú re juech'e k'o ne nreje o ts'ob'ú jango sërë. ma ne s'ib'i tee na punkjú, jëë yo sërë na punkjú ñe b'ipji, änä, ñe ts'otú in xijñú ñe in te ko na b'itú nu na ka'a ñe pedye. Dabadiji matr'ú ye tee yo pjurú negkua ra mboxkú. "ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú"

7.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ngekua dya ra ka'a e TR'ÚTR'Ú KJA YE TR'EJE, dya gin pana e chjüsü, o daño yo so'o k'ú ra ts'aa k'ú ra säträ ye b'atrjú, in s'ib'i ne jyarú kja k'ú nuja ra säträ. Ma nuts'ke gi janra k'ú ra säträ d'a tr'eje, nuja me ra ts'aa e wuench'i. xipji dabadiji ye pjotee yo mimi kja in jñiñi. Ma re chütr'ú xipji ra dyakú zets'i ne arkate, ma re ts'aa nuja, jyodú k'ú ra mboxkú ye tee, ngekua a kjanú ne s'ib'idya ra mbedye ñe ra so'o re juëche dabadiji, mama ma kjok'o sëtë ye tr'eje. Ma ne s'ib'i ra mbedye ñe ra ts'aa na nojo, pez k'u re me mama kja ne arkate ñeje kja ne ngumú CONAFOR, k'ú jër r beztjo jango gi mimi o ximi so'o re mapjú kja 01800462336346, ngekua ra ma dabadiji ye b'ezo yo juëch'e ye s'ib'i. "ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú"

8.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ma gi mimi bextjo jango pedye NREJE UN CHJ'EB'I S'IB'I jñanra ñe pärä yo ra xitsiji ye jmich'a ma sërë. Ne b'ezhe mama k'u nrexe na joo; ne kaxtr'ú, dyërë (re pedye jango gi mimi); nuje mbaja súnú (pez k'ú re maa kja ye ngumú jnago re oxú o ma d'año jango dya ra so'o ra sëtërë n enreje un cheb'i s'ib'i). Ma ra mb'úrú ra nrogú e b'osibi, ts'otú in xiñú ñe in tee k'o d'a b'itú, nank'ú ye b'osib'i so ra tsapú wuench'i in chjo'o ñe kja in xiñú. Ts'otr'ú yo pjur'ú in chjo'o ñeje dya gi pëtrë e ñeje kja in chjo'o. Tsotr'ú nrexe in ngumú jango dya ra so'o ra ngich'i ñe dya gi pedye kja in ngumú. Xitsiji k'u re ts'opu jango xi xogú in ngumú k'o e b'itú yo na ka'a. Ma ra ëjë mbejomú o ra kad'u na punkjú nu jomú, ma jango mi na jënsë ñe dya gi paa jango ra so'o ra ngobú ne nreje. Xitsiji k'ú dya ga joo k'ú re tsejme kja ye kotrú ma ëjë na pinkjú e dyebé. "ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú"

9.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ma gi mimi bextjo jango b'úb'ú ne nrareje ñe kjogú d'a ñomú xoñijomú, so'o k'ú ngeje nu ra ÑEJE ÑE RA ÑOMÚ NE DYEB'E. ma gi janrra k'ú ne nrareje paa ñe a gi ñetsé ne jomú, ipedye dabadiji ñe maa jango na jënsë, jango dya ra so'o ra sëtrë n enreje nujoy so'o ra xotr'ú ma k'ichi kja ne nrareje!.

Pärä ñe dyërë yo xits'i nu xiji jñangich'a (SINAT) ñe k'o ye pjotee.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

10.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Ma na së'ë (dagú ye paa yo na paa)pez k'ú nutsk'e re nzhodú jango dya ra ngich'i e së'ë, ñe re si'i na punkjú nreje yo mi na pa'a, nreje, ñeje re si'i ye lulu ñe nrexe ye ñonú; ximi na joo k'ú re jé'é b'itú yo na pa'a ñe e nraxidyó.

Dya gi örú s'ib'i nu pedye na punkjú e b'ipji, ma re ñör'ú s'ib'i jñanra k'ú in ngumú pedye nrexe ne b'ipji, nank'ú ye b'osib'i únú jñú'ú nu dya ga joo. Jñanra na joo ye ts'itr'i ñeje ye tita o nujoy dya s'nú na joo, dya nzhodú, nankú nujoy dya na zezi.

Chétré k'o ye pjotee ñe ye tee yo b'úb'ú kja nguñechje ngekua re dyonú pjeko re ts'aa.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

11.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Dya gi jyombeñe k'u ye tr'eje ñe jango mi na po'o juisi na punkjú nreje, ma sich'i ne jomú so'o k'ú nuzgoji ra ëtrëji meje ngekua ra siji. Dya gi totr'ú e zaa ñe dya ximi gi tr'útr'ü kja ye b'atr'ú, ipjoxkujme k'ú dyakxi ra tr'ese nujoya!.

Chétré k'o ye pjotee ñe ye tee yo ngekua re dyonú pjeko re ts'aa.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

12.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Nujoy pjokuji pjúrú kja in ngumúji. Ngekua re pärä pjekjo re ts'aa ma ka, ñe ma a kjogú e nsijeme, dyëtrë o xipji in DYQJUI pjekjo re ts'aji.

Jñanra na joo jango ga kja'a in ngumú ñe jango gue dyëtrëji, ngekua re pärä kjo na joo re mimi.

Jñanra yo jë'ë jango b'úb'ú in ngumú, ga kja e kotr'ú, nrareje, nrare.

Ts'aa k'ú a k'a e nsijeme ñe jñanra jango re pedyeji na joo ximi a kjanú jango re me oxúji.

Pez kja in dyee s'ib'i nu zëtë, jñabizhi nu ts'ike, yo juxú,jango re ts'idyi e ñechje, nujoy tr'ezi jango re mapjú ñeje in skuama yo mama kjo ngetsk'e ñe nrexe in skuama in dyojui, dyutr'ú jango dya ra mb'opjú.

Ximi sidyi in dyoxú ga kja'a e dyo'o o ñeje e ngoñi jango ra ngejme na joo ma ra mimi e nsijeme ximi ñe chu 'ñb'ú yo ra si'i ga kja na pubkjú e ñonú ñe dya ra nrúú trijmi ma dyabe kjogú ne nsijeme.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

13.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

Jñanra jango pedye ye trezi nu d'akú e s'ib'i k'u nrexe na joo ñe jango jërë, ma in trezi ne s'ib'i pezi dyecha ts'ee o a kjogú nujoya, xipji k'ú ra un yo pärä.

Jñanra k'ú nujoya dya b'ench'e o dya ga joo dya gi tu'u. dya gi jyombeñe k'ú nujoye tr'ezi na yo b'úb'ú a jomú dyako ra mbezi ñe k'ú ra kjogú na punkjú e nrajma.

Ma in xiñú tëke k'u na xíi, dya gi tr'utr'ú ne s'ib'i, ñe nujoy so'o ra säträ, ga kjaa e chjü'sü o dañó, so gi re ts'aa k'ú ra säträ; na joo k'ú re xokú in ngumú ñe re matr'ú dabadiji ye pjotee.

Mapjú kja ëtëji yo säträ kja ne 066.

Chétré k'o ye pjotee ñe ye tee yo ngekua re dyonú pjeko re ts'aa.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”

14.- pjurú nuts'ke ñe in dyojui, ts'aa nujoy xitsi yo pjur'u ye te'e:

¿Mi pärä k'ú ye b'ezo ñeje ye nrixu nre ri chjeji ngeje ne jñaa nu mama k'ú nuzgoji ra mimiji na joo ñe a kjanú ma ra mimi e wuench'i o e nsijeme ra so'oo ra pjosúji dabadiji ma ra mama pjeko ra kjaji ye pjotee?.

Nrixu ñeje e b'ezo nre ri chjeji ngeje nu mama ye xiskuama, ngekua dyëtrë jango gue pjurú in dyojui ma ra mimi d'a nsijeme o d'a wunch'i, xipji nrexe in chi'i in xutr'i ñe dya gi janra kjo na nojo o kja ts'ike, o kjo o ma kja ne ngunxorú, ngekua ra mb'ara k'ú so'o ra mimi k'o dya ga joo ga kja'a ma ñomú ne xoñijomú, ma ne nreje kob'ú ne jomú o ma sätr'ä ye tr'eje angezeji ra mbaraji dabadiji pjeko ra ts'aji.

Nujoye nrixu ximi ri päräjme pjeko ra kjame ma b'úb'ú nujoya kja in jñiñijme, ximi ri nejme ra kjajme k'ú ra pjosujme ye te in sak'ú ñeje in sakú in dyokjojme ma kja e wuench'i o e nsijeme, ngekua ri mamajme in s'onú ngekua ra pjokujme.

Nujoye pjotee ximi so'o ra ts'aa ye nrixu.

“ñomú e b'onro ngekua ra mb'okú”